

J. Spaans
Tichelwerkstraat 156
7906 HX Hoozeveen
0528-272284
jaapspaans@planet.nl

Aan: Gemeente Hoozeveen
College van B en W
t.a.v. dhr. J. Stoefzand
wethouder
Postbus 20000
7900 PA Hoozeveen

Onderwerp: beleid begraafplaatsen
in relatie tot ruimingsbeleid/grafrust

PROV. BESTUUR VAN DRENTHE	
No.:	2005008757
Ingek.:	21 SEP 2005
Class nr.:	
TE BEH. DOOR:	SG

Hoozeveen, 20 september 2005

Geachte heer Stoefzand,

In de Hoozeveensche Courant van 14 september 2005 wordt uitvoerig bericht over de nieuwe begraafplaats die in Hoozeveen zal worden gerealiseerd bij Fluitenberg. Tevens is in de rubriek Het Torentje van dezelfde krant, de wekelijkse publicatie van de gemeente Hoozeveen, informatie opgenomen over het toekomstige beleid m.b.t. begraven in Hoozeveen. Naast een omschrijving van het unieke karakter van de begraafplaats, laat gemeentelijk projectleider Blom zich in de publicaties uit over het beleid dat de gemeente zal gaan voeren. Zo geeft hij aan dat **'het ruimingsbeleid veel stringenter zal zijn dan tot dusver'**. Zo'n formulering ten aanzien van de omgang met doden roept bij mij naast enige weerstand ook vragen op. Reden om het volgende punt van zorg aan het college van Burgemeester en Wethouders voor te leggen alsmede een verzoek om helderheid rond het onderwerp 'grafrust'.

Een aantal jaren terug werd de Wet op de lijkbezorging ingrijpend gewijzigd en deze wijzigingen kwamen tot uitdrukking in gemeentelijke verordeningen. In Hoozeveen gaat het dan om de *'Verordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen 1999'*. Dat Nederland qua oppervlakte een klein land is en ruimte dus schaars, staat bij mij niet ter discussie. Begraafplaatsen nemen veel ruimte in en het is dan ook logisch dat de overheden, met het oog op de toekomst, maatregelen moeten nemen. Uit diverse publicaties in landelijke media, waaronder een van prof.dr. Smalhout van 16 april 2005, blijkt echter dat het ruimen van graven vaak onzorgvuldig gebeurt. Vervallen graven blijken veelal massaal en tegelijk te worden geruimd, zonder dat rekening wordt gehouden met de uniciteit van ieder graf. Smalhout beschrijft in zijn publicatie aan de hand van ooggetuigenverslagen, hoe op een gemeentelijke begraafplaats met bulldozers en shovels massaal graven werden

geruimd. Door een hekwerk met zwart plastic was dit aan het oog van de buitenwereld onttrokken. De wijze waarop in veel plaatsen wordt geruimd en de onzekerheid die dit oproept over wat er daarna gebeurt met de stoffelijke resten, heeft vooral onder christenen tot onrust en bezorgdheid geleid. Ik beschik over diverse publicaties die ik desgewenst kan overleggen.

Uit de publicaties van en over de gemeente Hoogeveen die ik in de eerste alinea aanhaalde, leid ik af dat het begrip Transcedron, een element van de nieuwe begraafplaats, ontleend is aan de bijbelse naam van de rivier die het Joodse volk moest overgaan naar het beloofde land. Bekend mag toch ook zijn dat in de Joodse traditie nimmer sprake zal zijn van een 'stringent ruimingsbeleid' van graven. Integendeel, men hecht juist aan een onbeperkte grafrust en de geschiedenis wijst uit dat men bereid is daarvoor offers te brengen. Ik verwijs in dat verband onder andere naar pagina 477 van het boek 'Hoogeveen van Echten's Morgenland' en rabbijnale uitspraken over 'eeuwige of onbeperkte grafrust'.

Ieder mens zal eens met de dood worden geconfronteerd. Keuzes over wat er gebeurt met een stoffelijk overschot zijn individueel en dienen te worden gerespecteerd. Dat houdt ook in dat rekening moet worden gehouden met de (religieuze) opvattingen die aan een keuze ten grondslag liggen. Voor veel christenen is dat bijvoorbeeld verbonden aan het geloof in een opstanding. Ik woon nu bijna 18 jaar in Hoogeveen. Ik waardeer het leefklimaat hier en vind dat de gemeente een verantwoord beleid voert op veel maatschappelijke gebieden. Uit de berichtgeving in de HC over de nieuwe begraafplaats, maak ik op dat de gemeente Hoogeveen bereid is rekening te houden met de belangen van maatschappelijke groeperingen en dat is verheugend. **Om een onderwerp als 'onbeperkte grafrust' kan men dan niet heen.** Door het beleid dat nu in veel gemeenten wordt gevoerd als uitvloeisel van de wijzigingen van de Wet op de lijkbezorging, zal het beleid steeds vaker onderwerp van discussie worden. Vandaar dat helderheid in deze gewenst is.

Concrete vraag aan u in deze is dan ook of de gemeente op basis van de huidige verordening onbeperkte grafrust kan garanderen. Ook na het ruimen van een graf behoort zorgvuldig met de overgebleven stoffelijke resten te worden omgegaan en rekening te worden gehouden met de uniciteit van ieder graf. De Wet op de lijkbezorging staat bijvoorbeeld toe (artikel 31) dat de overblijfselen worden verbrand. Zo'n werkwijze zou echter geen recht doen aan de intenties van veel overledenen, die bij leven vaak bewust hebben gekozen voor begraven. Ondanks het ruimtegebrek in ons land zijn er voldoende mogelijkheden om een zorgvuldig beleid te voeren. Zo zou er na het vervallen van een graf een herbegraving kunnen plaats vinden die minder ruimte in beslag neemt. En wellicht is het mogelijk om een deel van een begraafplaats de status van

‘bijzondere begraafplaats’ te geven, waartoe artikel 37 van genoemde wet de mogelijkheid biedt. Ook zou kunnen worden overwogen om dieper en in meerdere lagen te begraven. Veel burgers zullen bereid zijn voor een onbeperkte grafrust een financieel offer te brengen. Omdat het beleid in mijn visie in veel gemeentes wordt aangescherpt en de gevolgen van de wetswijzigingen ten volle zullen doordringen tot een breed publiek, zal de discussie over dit onderwerp de komende tijd alleen maar toenemen. De gemeente Hoogeveen heeft bewezen creatief te zijn en wellicht kan zij in deze landelijk een voortrekkersrol vervullen.

Deze brief is niet het gevolg van een bevestiging naar aanleiding van de aangehaalde publicaties in de HC. In oktober 2004 heb ik over dit onderwerp via e-mail al gecorrespondeerd met een ambtenaar van de gemeente Hoogeveen. Het is een belangrijk en tegelijk moeilijk bespreekbaar onderwerp.

Hoewel deze brief is gericht aan het college van B en W beschouw ik het als discussiestuk en heb geen bezwaar tegen verspreiding. Ik zal kopieën verspreiden onder een aantal politieke partijen, kerkgenootschappen (om de visie daar te peilen) en media. Een ondertekend exemplaar van deze brief geef ik af bij het gemeentehuis, kopieën worden verspreid via e-mail.

In afwachting van uw reactie verblijf ik,

Hoogachtend,

J. Spaans
Tichelwerkstraat 156
7906 HX Hoogeveen
0528-272284
jaapsaans@planet.nl